

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/229/2018
Identifikačné číslo spisu:	1413212504
Dátum vydania rozhodnutia:	27.05.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:1413212504.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu 1/ JUDr. Z. Z., bytom v A., A. XXX/XX a 2/ Mgr. J. Z., bytom v I., Y. XXX/X, proti žalovanému U. Z., bytom v I., E. XX, zastúpeného Mgr. Marekom Laktišom, advokátom so sídlom v Nitre, Mariánska 8, o zaplatenie 57.490 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp.zn. 4C/235/2013, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 15. decembra 2017 sp. zn. 5Co/156/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovia 1/ a 2/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava IV (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 29. decembra 2015 č.k. 4C/235/2013-238 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu 57.490,- € spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,75% ročne z istiny 57.490,- € od 21. októbra 2013 do zaplatenia a to všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Žalovanému zároveň uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi trovy právneho zastúpenia vo výške 4.114,24 € na účet právneho zástupcu žalobcu do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Žalobca svoju žalobu o zaplatenie predmetnej sumy odôvodnil tým, že bol vlastníkom bytu č. X nachádzajúceho sa na 1. posch. vo vchode č. XX bytového domu A. XX-XX v I., súp. č. XXX pre vchody A. 39-XX-XX, súp. č. XXX pre vchody A. XX-XX-XX-XX a súp. č. XXX pre vchody A. XX-XX-XX, postavené na pozemkoch parc. č. XXXX/XX, XXXX/XX a XXXX/XX pre vchody A. XX-XX-XX, pozemkoch parc. č. XXXX/XX, XXXX/XX a XXXX/XX pre vchody A. XX-XX-XX, a pozemkoch parc. č. XXXX/XX, XXXX/XX a XXXX/XX pre vchody A. XX-XX-XX, s prislúchajúcim spoluvlastníckym podielom bytu na spoločných častiach, spoločných zariadeniach a príslušenstve bytového domu o veľkosti 6270/1314361, to všetko zapísané na liste vlastníctva č. XXXX vedenom Správou katastra pre G.. A. I., okres I. II, obec I. - m. časť X., katastrálne územie E.. V roku 2010 sa rozhodol predmetný byt predať, pričom všetky náležitosti spojené s predajom bytu zorganizoval žalovaný, ktorý je vnukom žalobcu. Predmetom žalobného návrhu je istina 57.490,- € titulom náhrady

škody spôsobenej úmyselne žalovaným, ktorá vznikla nevrátením zostávajúcej časti kúpnej ceny predmetného bytu žalobcovi. Súd prvej inštancie mal z výpovedí preukázané, že žalobca nechcel darovať získané finančné prostriedky žalovanému, prípadne tretej osobe, ale žiadal, mal podmienku, že kto sa o neho dôstojne bude starať, zabezpečí mu riadnu starostlivosť, dochová ho do jeho smrti, zostane mu zvyšok týchto peňazí. Žalovaný podľa súdu prvej inštancie žiadnymi listinnými dôkazmi ani výpovedami svedkov v trestnom konaní nepreukázal, že žalobca daroval získané peňažné prostriedky z predaja bytu žalovanému. Tvrdenia žalovaného, že dedko mu daroval peňažné prostriedky, ktoré získal predajom bytu súd vyhodnotil ako účelovú, zavádzajúcu. Tvrdenia žalovaného, že peňažné prostriedky dostal od žalobcu darom, teda darovacou zmluvou súd neskúmal, nakoľko z pripojeného spisu konania č. spis. č. ČVS: ORP-49/OEK-B4-2013, kde bolo vykonané rozsiahle dokazovanie, bolo preukázané, že konanie obvineného (v tomto konaní žalovaného) vykazuje znaky skutkovej podstaty zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona, teda bolo preukázané, že skutok sa stal. Žalovanému bolo preukázané, že v úmysle získať finančné prostriedky z predaja bytu žalobcu zabezpečil predaj predmetného bytu a kúpnu cenu si ponechal na vlastné potreby. Súd prvej inštancie mal za to, že žalovaný od samého začiatku vidinou získať finančné prostriedky z predaja bytu, zneužívajúc žalobcu, jeho vysoký vek, zdravotný stav a zabezpečil všetky úkony, aby získal na vlastné potreby. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní, zhodnotiac dôkazy jednotlivo i vo vzájomnej súvislosti mal preukázané, že sú splnené všetky predpoklady zodpovednosti za škodu u žalovaného.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom z 15. decembra 2017 sp. zn. 5Co/156/2016-300 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP ako vecne správny a žalobcovi priznal náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie vo veci samej riadne zistil skutkový stav veci, vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 185 ods. 1, 2, 3 CSP) z hľadiska posúdenia opodstatnenosti návrhu, výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil (§ 191 CSP) a na ich základe dospel k správnym skutkovým a právnym záverom, ktoré v napadnutom rozhodnutí aj náležite, jasne a výstižne odôvodnil (§ 220 ods. 1, 2 CSP). Vzhľadom na skutočnosť, že sa v celom rozsahu stotožnil i s odôvodnením napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, obmedzil sa len na konštatovanie správnosti dôvodov uvedených súdom prvej inštancie v zmysle § 387 ods. 2 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, ktorého prípustnosť a dôvodnosť odôvodňoval ustanovením § 420 písm. f) CSP, lebo súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a § 421 ods. 1 písm. b) CSP, nakoľko rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Namietal, že súd prvej inštancie rozhodol len na základe štyroch pojednávaní, z toho dve boli odročené, pričom odvolací súd tento postup odobril. Za nesprávny postup považuje aj to, že súd ho nevypočul. Namietal, že súd prevzal domnienky konajúceho prokurátora. Súd podľa žalovaného nedostatočne zistili skutkový stav a nesprávne právne posúdili vec. Poukazuje na skutočnosť, že súdy nebrali do úvahy existenciu darovacej zmluvy ohľadne finančných prostriedkov medzi účastníkmi, ktorá bola podľa neho preukázaná. Podľa žalovaného neexistovala zmluva o doopatrovaní a ak by bol vykonaný výsluch svedkov, bolo by tvrdenie súdov o existencii zmluvy vyvrátené. Žalovaný namietal, súdy sa podľa neho nezaoberali jeho námietkou o výberoch žalobcu v čase od získania peňažných prostriedkov do podania žaloby. Poukazuje na nepriaznivý duševný stav žalobcu deklarovaný znaleckým posudkom, pričom žalovaný namietal zmätočnosť, nejednotnosť a protichodnosť tvrdení. Žalovaný poukazuje na nesprávnu právnu kvalifikáciu, na základe ktorej bol nárok priznaný, nakoľko mal byť priznaný nárok z hľadiska bezdôvodného obohatenia a nie nárok na náhradu škody. Bolo podľa žalovaného potrebné ustáliť, či žalobca je oprávnený domáhať sa nároku z titulu nároku na náhradu škody a či sú splnené a preukázané náležitosti nároku na náhradu škody, čím sa súdy podľa žalovaného nezaoberali. Na základe uvedeného dovolateľ navrhol, aby dovolací súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie súdu prvej inštancie.

4. Pôvodný žalobca vo vyjadrení k podanému dovolaniu navrhol dovolanie žalovaného odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je potrebné odmietnuť.

6. Najvyšší súd poukazuje na skutočnosť, že pôvodný žalobca Z. Z., nar. XX. F. XXXX v priebehu dovolacieho konania zomrel 14. augusta 2018 a najvyšší súd tak ďalej konal so žalobcami 1/ JUDr. Z. Z., nar. X. E. XXXX a 2/ Mgr. J. Z., nar. XX. B. XXXX, na ktorých prešla pohľadávka voči žalovanému uznesením Okresného súdu Bratislava IV z 10. apríla 2019 č.k. 69D/587/2018-75.

7. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritorným rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

9. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

10. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. V danom prípade žalovaný uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP, ktorý vymedzil tým, že odvolací súd aj prvoinstančný súd svoje rozhodnutia založili na nesprávnych a nedostatkových skutkových záveroch, a pochybili, resp. odvolací súd neodstránil pochybenia pri vykonávaní a hodnotení dokazovania. Doplnil, že odvolací súd mal na prejednanie odvolania nariadiť pojednávanie a jeho rozhodnutie je nedostatčne odvodnené a tým pádom arbitrárne.

13. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah

súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

14. Pokiaľ žalovaný namietal nedostatočné odôvodnenie (nepreskúmateľnosť) rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd v tejto súvislosti odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku." Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne a pre súdnu prax použiteľné.

14.1. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém" (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl" (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Najvyšší súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces.

14.2. V posudzovanej veci odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP. Je zrejmé, že prvoinštančným súdom obstarané skutkové zistenia a ich právne posúdenie považoval za natoľko správne, že ich nepotreboval nijako korigovať. Z odôvodnení rozhodnutí týchto súdov (odvolacieho a prvoinštančného), chápaných v ich organickej (kompletizujúcej) jednote (viď rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnemu posúdeniu. Odvolací súd odôvodnil potvrdzujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu. V dôvodoch svojho rozhodnutia uvádza, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania žalovaného, zhrnutie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov účastníkov konania, jasne a zrozumiteľne vysvetľuje, prečo rozsudok súdu prvej inštancie považuje za vecne správny. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj rozsudku súdu prvej inštancie nevyplýva nepresvedčivosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne a náležite neodôvodnil a že pri rozhodovaní nezohľadnil odvolaciu argumentáciu žalovaného. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

15. K námietke žalovaného o nedostatočnom počte pojednávaní vykonaných súdom prvej inštancie a tým, že mu mal byť odopretý výsluch zo strany súdu, najvyšší súd uvádza, že naplnenie práva na spravodlivý súdny proces predpokladá efektívny postup súdu a subjektov na konaní zúčastnených s

nastavením medzi pre procesnú aktivitu tak aby reflektoval základné atribúty zachovania právnej istoty. Pre dosiahnutie právnej istoty má zásadný význam princíp rovnosti účastníkov konania, ktorý princíp úzko súvisí s princípom kontradiktórnosti, je vlastný vo svojej všeobecnej podstate aj konaniam mimosporovým a v širšom zmysle slova smeruje práve k možnosti účastníkov konania (strán sporu) rozvíjať svoju procesnú aktivitu a vyjadrovať sa ku všetkému, čo v konaní vyjde najavo (pozri Smyčková R., Števec M., Tomasovic M., Kotrecova A. a kol., *Civilný mimosporový poriadok*, Komentár, Praha: C. H. BECK, 2017, s.13-14).

15.1. Najvyšší súd môže len konštatovať, že nedošlo k porušeniu princípu kontradiktórnosti konania, pretože žalovaný bol prítomný na pojednávaní konanom 27. novembra 2015, kedy mal príležitosť oboznámiť sa s obsahom spisu, aj vyjadriť sa k všetkým vykonaným dôkazom, či navrhnúť vykonanie ďalších dôkazov. Žalobca na tomto pojednávaní vypovedal, pričom žalovaný odmietol vypovedať a vyjadrovať sa k jednotlivým dôkazom, pričom vyjadril, že dôkazy súdu preloží až po dohovore s právnym zástupcom. Súd prvej inštancie zdôvodnil, ktoré z navrhnutých dôkazov nevykoná a z akého dôvodu, zamietol návrh na výsluch svedkov na pojednávaní konanom 29. decembra 2015, kedy zároveň žalovaný uviedol, že nemá návrhy na ďalšie dokazovanie.

15.2. Napokon žalovaný mal možnosť namietať rozhodnutie súdu prvej inštancie v riadnom opravnom prostriedku, ktorú možnosť aj využil a uplatnil svoj vplyv na konanie podaním odvolania, v ktorom uviedol, z akých dôvodov považuje rozhodnutie súdu prvej inštancie za nesprávne.

16. K námietke žalovaného o prevzatí záverov z uznesenia o zastavení trestného stíhania najvyšší súd uvádza, že súd sa oboznámil s vyšetrovacím spisom, postupoval však v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov. Najvyšší súd dodáva, že pokiaľ súd poukazuje aj na skutočnosti zistené počas vedenia trestného stíhania pre trestný čin podvodu, neznamená, že rozhodnutie je založené na prevzatí záverov vyšetrovania.

16.1. Najvyšší súd opakovane zdôrazňuje, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavy“) nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (por. I. ÚS 97/97). Čl. 48 ods. 2 ústavy sa síce zaručuje každému, o práve koho orgán verejnej moci rozhoduje, vyjadriť sa k tým dôkazom, ktoré sa v konaní vykonávajú, nezaručuje sa však povinnosť orgánu verejnej moci vykonať každý navrhnutý dôkaz (por. PL ÚS 17/94, I. ÚS 38/96, I. ÚS 49/2001).

16.2. K namietanému pochybeniu v procese obstarávania dôkazov najvyšší súd konštatuje, že pokiaľ súd nevykonával v priebehu civilného konania všetky navrhované dôkazy alebo nevykonával iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nedostatočne zistil skutkový stav alebo nesprávne vyhodnotil niektorý dôkaz, nemožno to v zásade považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení strany, čo v súlade s ustálenou judikatúrou najvyššieho súdu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Predmetná judikatúra najvyššieho súdu bola a je akceptovaná aj ústavným súdom (I. ÚS 65/2020, III. ÚS 171/2018, II. ÚS 202/2020, II. ÚS 108/2020, II. ÚS 153/2019, II. ÚS 465/2017, IV. ÚS 511/2020). Na druhej strane Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach tiež vyslovil názor, že nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (III. ÚS 332/09). Zasadám spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd totiž zodpovedá požiadavka, aby súdmi urobené skutkové zistenia a prijaté právne závery boli riadne (dostatočne) a zrozumiteľne (logicky) odôvodnené. V práve na spravodlivý proces je obsiahnutá aj ďalšia ústavná zásada (čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a čl. 6 CSP), a to „rovnosť zbrani“ v civilnom konaní, ktorá všeobecne zahŕňa tiež rovnosť bremien, ktoré sú na strany sporu kladené a ktoré nesmie byť neprimerané (IV. ÚS 468/2018). Z práva na spravodlivý súdny proces vyplýva aj podľa Európskeho súdu pre ľudské práva povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29.4.1993, II. ÚS 410/06). K takejto interpretácii dospel už aj najvyšší súd v rozhodnutiach sp. zn. 4Cdo/100/2018 alebo 5Cdo/202/2018. V prejednávanej veci, ale o takýto prípad nejde.

16.3. Ako už vyslovil najvyšší súd SR v rozhodnutiach sp. zn. 4Cdo/100/2018 a 5Cdo/202/2018

procesnému právu účastníka navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch (a dôkazoch) tiež, pokiaľ im nevyhoví, vo svojom rozhodnutí odôvodniť, prečo, z akých dôvodov tak rozhodnúť, ale neurobil. Nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno založiť len tromi dôvodmi. Prvým je argument, podľa ktorého tvrdená skutočnosť, ku ktorej overeniu alebo vyvráteniu je navrhnutý dôkaz bez relevantnej súvislosti s predmetom konania; ďalším je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/nevyvráti tvrdenú skutočnosť, čiže vo väzbe na toto tvrdenie nedisponuje vypovedacou potenciou. Nakoniec tretím je nadbytočnosť dôkazu, t. j. argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorému overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, bolo už doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené. Ak tieto dôvody zistene neboli, súd postupuje v rozpore s c. l. 46 ods. 1 a c. l. 48 ods. 2 Ústavy SR, ktoré garantujú pre stranu sporu ústavné právo na spravodlivý proces, čiže táto dôkazná vada (tzv. opomenuté dôkazy) takmer vždy založí nielen nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, ale súčasne tiež jeho protiústavnosť.

16.4. Pokiaľ sudy nepovažovali za potrebné nariadiť ďalšie dokazovanie, nezasiahli tým do práva žalovaného na spravodlivý proces, pretože zistenie skutkového stavu a vyvedené skutkové závery považovali za postačujúce a jednoznačné na rozhodnutie vo veci, návrhy na vykonanie dokazovania ďalšími výsluchmi považovali za nadbytočné, túto nadbytočnosť dostatočne súd prvej inštancie odôvodnil, čím vyhovel kritériám v zmysle vyššie citovanej judikatúry ústavného i najvyššieho súdu.

17. Pokiaľ žalovaný tvrdil, že jeho procesné práva boli porušené aj tým, že na prejednanie odvolania odvolací súd nenariadil pojednávanie, dovolací súd poukazuje na to, že podľa § 385 ods. 1 CSP odvolací súd nariadi pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem. O tom, či je potrebné vo veci zopakovať alebo doplniť dokazovanie, rozhoduje odvolací súd. V danom prípade sa odvolací súd stotožnil so skutkovými závermi súdu prvej inštancie, preto je namieste záver, že nemal dôvod dokazovanie zopakovať (§ 384 ods. 1 CSP). Existenciu podmienok pre doplnenie dokazovania odvolací súd nezistil (§ 384 ods. 2 a 3 CSP). Keďže na nariadenie pojednávania nebol daný ani verejný záujem, rozhodnutie o veci bez nariadenia pojednávania je postupom, ktorý plne zodpovedá zákonu (§ 385 ods. 1 CSP). Postupom odvolacieho súdu, ktorý sa nepriechil zákonu, nemohlo dôjsť k porušeniu práva dovolateľa na spravodlivý súdny proces.

18. Žalovaný tak neopodstatnene namieta existenciu vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP

19. V danom prípade žalovaný vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

19.1. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

19.2. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

19.3. V zmysle zákonných ustanovení dovolací súd môže len konštatovať, že výsledok posúdenia prípustnosti dovolania je teda podmienený tým, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky. K uvedenému dovolací súd poznamenáva, že otázka relevantná podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou v dovolaní vymedzená jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania.

19.4. Dovolací súd sa preto vzhľadom na uvedené najskôr zaoberal tým, či sú splnené predpoklady prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

19.5. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnú (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

19.6. K spôsobu, ktorým žalovaný v danom prípade odôvodňuje prípustnosť dovolania, najvyšší súd uvádza, že rozhodnutiu všeobecného súdu v civilnom sporovom konaní spravidla predchádza riešenie celého radu procesnoprávných a hmotnoprávných otázok s rôznym významom pre rozhodnutie. Na podklade ich postupného riešenia civilný súd niektorým otázkam priznáva relevanciu, iné posudzuje ako bezvýznamné pre svoje rozhodnutie. Právna otázka relevantná podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP musí byť preto v dovolaní vymedzená jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom, ktorý dovolaciemu súdu umožňuje prijať záver o tom, konkrétne o ktorú otázku dovolateľovi ide a či vo vzťahu k nej je daná prípustnosť (a v prípade prípustnosti aj dôvodnosť) dovolania. Je potrebné si uvedomiť, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, nie „ďalšie odvolanie“ (2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017). Dovolací súd nesmie byť vnímaný ako ďalší „odvolací súd“, resp. súd, ktorý by mohol a mal posúdiť všetko, čím sa zaoberali súdy oboch inštancií; nemôže preto posudzovať všetky otázky, ktoré pred ním riešili tieto súdy (inak by sa stieral rozdiel medzi prvoinštančným, odvolacím a dovolacím konaním). Treba tiež zdôrazniť, že dovolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 421 ods. 1 CSP) nie je možné interpretovať a uplatňovať rovnako, ako odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP (8Cdo/140/2018, 8Cdo/157/2018). Najvyšší súd už opakovane uviedol, že v súvislosti s posudzovaním prípustnosti dovolania nie je oprávnený a ani povinný zakladať svoje úvahy na domnienkach alebo predpokladoch o tom, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli pri svojej argumentácii, že ide o právnu otázku, dosiaľ dovolacím súdom neriešenú (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP). Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. b/ CSP (m. m. 3Cdo/28/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/50/2017, 8Cdo/78/2017).

19.7. V danom prípade žalovaný podrobil kritike konanie a rozhodovanie odvolacieho súdu, obsérne vysvetľoval, v čom vidí nesprávnosť záverov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie, avšak ani pri posudzovaní podaného dovolania z hľadiska jeho obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) nemožno ustáliť, konkrétne ktorú právnu otázku (resp. otázky) riešenú odvolacím súdom považoval za dosiaľ dovolacím súdom neriešenú (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP).

19.8. Pokiaľ by dovolací súd absenciu konkrétne vymedzenej právnej otázky (otázok) nezohľadnil a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj 1Cdo/23/2017, 2Cdo/117/2017, 3Cdo/6/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/78/2017). Ak by bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu [a na tom základe ho (dokonca) prípadne zrušil], porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

20. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovaného v časti, v ktorej namietal vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné a v časti, v ktorej namietal nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP, odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP ako dovolanie, v ktorom dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

21. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.